

jeg tror heller ikke, det er det i social Henseende. Men naar man fra begge Lejre siger, at det er det, vi vil, at vi, der regner os til de kirkeligt sindede Mennesker, ønsker det, og andre ønsker det af rent sociale Grunde, saaledes som Socialdemokraterne siger, og naar man fra den Side, som det ærede Medlem Hr. J. Oskar Andersen tilhører, har gjort sig til Talsmand for det samme, saa er der efter min Mening ikke noget ret stort Spring imellem disse Lejre, saa maa de kunne forenes, naar det er det samme, de vil, selv om det er ud fra forskellige Forudsætninger. Jeg anser ikke Adskillelsen for et Gode, og jeg tror, at den endnu kan afværges en Stund. Jeg skal slet ikke spaa noget om, hvad der kan ske i Fremtiden, men for Øjeblikket tror jeg ikke, det vilde være et Gode for vor Folkekirke at blive skilt ud fra Statsmagten. Jeg tror, at Lovgivningsmagten og Regeringsmagten i dette Land har været en Forløser for mange store Spørgsmaal paa Kirkelivets Omraade, som Kirken ikke vilde have kunnet løse selv paa en saa god og lemfældig Maade, som Tilfældet er blevet, og som jeg mener har været til Gavn. Det kan afværges, mener jeg, men jeg tror kun, det kan gøres ved, at man nu faar at se, hvad det er, den danske Folkekirke vil, om de, der regner sig til den, vil sige: Nu er det den eneste Udvej, at vi ikke alene faar Del i Byrderne, men at vi ogsaa faar Del i Ledelsen, ved at vi alle melder os til Valglisterne; eller ogsaa maa man sige: Nu maa dette laves om.

Selv om dette Lovforslag harsine Mangler, indeholder det dog Fremskridt, og den Dag, man ser, at det ikke gaar, kan man lave det om. Jeg er enig med dem, som harsagt, at der ikke her er Tale om en Kirkeforfatning. En Kirkeforfatning kan ikke gennemføres her i Landet uden en Grundlovsændring, men dette her kan gennemføres ved almindelig Lovgivning. Jeg beklager, at man er gaaet til dette, men jeg bygger paa den Tro, som jeg her har villet give til Kende, at Folket maa forstaa, at Timen nu er inde til at tage en Beslutning: enten maa man nu melde sig til Valglisterne eller med fuld Styrke kræve, at det laves om, thi Menighedsraadene er Fundamentet, derom kan der ikke være nogen Tvist. Til Trods for, at jeg er en bestemt Modstander af Forslaget om Tilmeldelsespligt, vil jeg derfor ikke afholde mig fra at stemme for Lovforslaget om Menighedsraad; jeg indrømmer, at der er betydelige Fremskridt i Lovforslaget, men Folket maa selv afgøre, paa hvilken Maade det ogsaa paa dette Omraade i Fremtiden skal ledes og styres.

Stengaard-Kirkegaard: Det ærede Medlem Hr. Borgbjerg paastod, at Lovforslaget paa visse Punkter betød et Tilbageskridt, men hvorfor forsøgte det ærede Medlem saa ikke at paavise, paa hvilke Punkter dette Tilbageskridt findes? Jeg forstaaer godt, at det ærede Medlem ikke sagligt gik ind paa en Drøftelse heraf, thi det er det ærede Medlem umuligt at paavise, paa hvilke Punkter Tilbageskridtene skal findes. Det ærede Medlem gik en anden Vej, han oplæste en Udtalelse, som en Vælger har fremsat i „Sorø Amtstidende“, men enhver i denne Sal er fuldstændig klar over, at i de Udtalelser var der ikke en eneste Realitet, det var en ret og slet Spøgelsehistorie fra Ende til anden, og det er noget i samme Retning, naar det ærede Medlem Hr. Povlsen paastaar, at der ikke kan paavises bestemte Punkter, men at der alligevel er Spirer til Tilbageskridt. Men i saa Henseende gaar det ærede Medlem under Jorden i Stedet for, at det er almindeligt, at vi holder os til Jorden og ser paa det, der praktisk foreligger. Naar man staa overfor den Mærkelighed, at de to Oppositionspartier, de Radikale og Socialdemokraterne, kommer i Strid med sig selv og overfor det samme Lovforslag stiller sig modsat at, hvad de gjorde i 1911—12, kan et saadant Standpunkt ikke forklæres ud fra saglige Synspunkter, men kun ud fra den Kendsgerning, at det i Tidernes Løb er blevet mere og mere vanskeligt for Oppositionen at finde noget sagligt at drive Oppositionspolitik paa, og at det derfor er blevet nødvendigt for de to Partier, naar de skal ud i Agitationen, ogsaa at tage ubetydelige Spørgsmaal med i Tasken.

Borgbjerg: Den ærede sidste Taler, det ærede Medlem Hr. Stengaard-Kirkegaard, skal jeg svare, at jeg udtalte udtrykkelig, at vi fra vor Side maa betragte dette Lovgivningskompleks som en Helhed, og vor Stilling til de enkelte Led afhænger af vor Stilling til Helheden, Menighedsraadsloven henviser bl. a. til Provstiudvalg, de kan altsaa ikke skilles fra hinanden. Naar det ærede Medlem bebrejdende sagde til mig, at jeg ikke havde paavist Tilbageskridt, maa jeg sige, at det har jeg netop gjort meget bestemt og klart. Gaar dette Forslag til Lov om Menighedsraad igennem, gælder det ogsaa for Sønderjylland, men i Sønderjylland har de i Øjeblikket, dels ifølge den gamle preussiske Kirkeforfatning, dels ifølge den højtærede Kirkeministers Cirkulære af 17. August 1920, uhindret